

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/98/2022
Identifikačné číslo spisu:	2610208227
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2610208227.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkýň 1) F. N. G., narodenej XX. M. XXXX, N., F. XXXX/X, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Sikorom, Bratislava, Mierová 12, 2) O. R. G., narodenej X. W. XXXX, F. F., W., M., V. Z. X/X/X, proti žalovaným 1) O. G., narodenej XX. M. XXXX, A. O., A. A. XXX, zastúpenej advokátom Mgr. Milanom Sadloňom, Senica, V. Paulínyho-Tótha 30, 2) H. Š., narodenej XX. M. XXXX, A.Ý. O., A. A. XX, 3) S. Š., narodenej X. P. XXXX, Z., Z. XXX, 4) R. G., narodenej XX. M. XXXX, A. A., A. A. XXX, a 5) A. G., narodenému XX. O. XXXX, A. A., A. A. XXX, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťke, vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 11C/26/2019, o dovolaní žalovanej 1) proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 6. decembra 2021 sp. zn. 11Co/70/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyne 1) a 2) nemajú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Senica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. mája 2021, č. k. 11C/26/2019-507 - I. určil, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. A. A., obec A. A., okres Senica, evidované Okresným úradom Senica, katastrálnym odborom, a to:

parcela č. register výmera v m² druh pozemku č. LV spoluvlastnícky podiel

5789 „C“ 666 orná pôda XXXX 1/1

6270 „C“ 34930 orná pôda XXXX 1/1

5505 „C“ 50267 orná pôda XXXX 59/10164

5847 „C“ 28200 orná pôda XXXX 59/10164

5878 „C“ 13213 trvalé trávne porasty XXXX 59/10164

5889 „C“ 16131 orná pôda XXXX 59/10164

6016 „C“ 7255 ostatné plochy XXXX 59/10164

6209 „C“ 632982 lesné pozemky XXXX 59/10164

6211 „C“ 5726 lesné pozemky XXXX 59/10164

6212 „C“ 12442 lesné pozemky XXXX 59/10164

6215 „C“ 7491 lesné pozemky XXXX 59/10164
6561 „C“ 16856 orná pôda XXXX 59/10164
6022 „C“ 6614 lesné pozemky XXXX 59/10164
6866 „C“ 8971 lesné pozemky XXXX 59/10164
6104 „C“ 651 ostatné plochy XXXX 27/651
472/1 „E“ 91 orná pôda XXX 4/12
3621 „E“ 31 trvalé trávne porasty XXX 4/12
3622 „E“ 827 orná pôda XXX 4/12
3363/2 „C“ 68 orná pôda XXX 1/28
4044/1 „E“ 338 orná pôda XXX 1/28
4044/2 „E“ 335 orná pôda XXX 1/28
5778 „C“ 1171 orná pôda XXXX 77/1171
6104 „C“ 651 ostatné plochy XXXX 27/651
156/1 „C“ 1521 trvalé trávne porasty X 10/40
5115 „C“ 21741 orná pôda XXXX 59/10164
5457 „C“ 93020 orná pôda XXXX 59/10164
5890 „C“ 19905 trvalé trávne porasty XXXX 59/10164
6196 „C“ 4836 ostatné plochy XXXX 59/10164
6416 „C“ 413 orná pôda XXXX 15/413
481/1 „E“ 155 orná pôda XXX 11/168
3635 „E“ 123 trvalé trávne porasty XXX 11/168
3636 „E“ 486 trvalé trávne porasty XXX 11/168
3637 „E“ 1014 orná pôda XXX 11/168,
patria do dedičstva po poručiťke H. G., narodenej dňa XX. W. XXXX, zomrelej dňa X. V.U. XXXX.

II. Súd konanie vo zvyšku zastavil.

III. Žalovaným 1), 2), 3), 4) a 5) uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyniam 1) a 2) náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Rozhodol tak na základe použitia ustanovení § 137 písm. c), § 144, § 145 ods. 2 a § 470 ods. 1 CSP, ako aj § 34, § 38 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď sa zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu žalobkyň na požadovanom určení podľa § 137 písm. c) CSP a dospel k záveru, že v danej veci žalobkyne naliehavý právny záujem na požadovanom určení preukázali, a pretože v prípade vyhovie ich žalobe príde k zmene ich právneho postavenia ako dedičov a teda potenciálnych nadobúdateľov vlastníckeho práva k príslušným podielom na nehnuteľnostiach špecifikovaných vo výroku rozsudku.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením sp. zn. 11Co/70/2021 z 6. decembra 2021, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva (výrok I.) a v závislom výroku o náhrade trov konania (výrok III.) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že súd prvej inštancie sa má zamerať na preukázanie splnenia podmienky účasti všetkých subjektov a v prípade zistenia jej nesplnenia žalobu zamietne (§ 78 ods. 2 CSP) za predpokladu, že nedôjde k odstráneniu tejto vady. Ak bude uvedená podmienka splnená, vyhodnotí vykonané dôkazy v zmysle § 191 CSP, pričom prihliadne na to, že judikatúra nikdy nebola postavená na jednoznačnom závere, že k aplikácii § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka je možné pristúpiť len na základe stopercentne zisteného skutkového stavu. V sporoch, ktoré sa dotýkajú platnosti právnych úkonov podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, t. j. i predmetný spor, je podľa odvolacieho súdu pre preukázanie konania v duševnej poruche možné použiť tzv. dôkazný štandard, založený na tom, že spravodlivá rovnováha medzi protichodnými oprávnenými záujmami bude najlepšie dosiahnutá stanovením vysokej miery pravdepodobnosti preukázania, že plne svojprávna osoba konala v duševnej poruche, ktorá ju v daný moment robila neschopnou právne konať, oproti postupu hodnotenia vykonaných dôkazov cez prizmu nadmerne vysokého dôkazného štandardu. Následne vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie odôvodní v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná 1) (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodila z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať patriace jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd ignoroval zákonný príkaz a nepostupoval podľa § 390 CSP, a teda odvolacie konanie trpí vadou v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd v zmysle § 449 ods. 1 CSP zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu podľa § 450 CSP vrátil na ďalšie konanie.

5. Žalobkyne sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

9. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Základným a spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (R 19/2017). Ak táto podmienka nie je splnená, dovolací súd už neposudzuje prípustnosť dovolania z hľadiska existencie dovolateľom namietanej vady zmätočnosti.

12. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal námietkou dovolateľky, či odvolací súd neporušil ustanovenie § 390 CSP.

13. Podľa § 390 CSP odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už

raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

14. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci prvým rozsudkom č.k. 5C/110/2010-335 zo dňa 2. februára 2016, ktorým žalobe vyhovel a určil, že darovacia zmluva uzavretá dňa 30. marca 2010 medzi darkyňou H. G., narodenou XX. W. XXXX, bytom A. A. XXX a obdarovanou žalovanou 1) na základe ktorej bol v prospech obdarovanej žalovanej 1) Rozhodnutím Správy Katastra Senica číslo vkladu V 589/10 zo dňa 16. apríla 2010 vz. 31/10 povolený vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k.ú. A. A., Obec A. A., okres Senica je neplatná. Súčasne uložil žalovanej 1) povinnosť zaplatiť žalobkyni 1) náhradu trov konania a taktiež náhradu trov konania štátu.

15. Žalovaná 1) podala proti hore uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie.

16. Odvolací súd Krajský súd v Trnave prvým rozsudkom č.k. 11Co/323/2016-364 zo dňa 4. októbra 2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

17. Žalovaná 1) podala proti hore uvedenému rozsudku odvolacieho súdu dovolanie.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č.k. 1Cdo/103/2018 zo dňa 16. júla 2019 rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 11Co/323/2016-364 zo dňa 4. októbra 2017 a rozsudok Okresného súdu Senica č.k. 5C/110/2010-335 zo dňa 2. februára 2016 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z toho dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vec v otázke preukázania existencie naliehavého právneho záujmu, konkrétne, že žalobný petít nie je spôsobilý automaticky dosiahnuť stav, že nehnuteľnosti prevedené darovacou zmluvou budú zahrnuté do dedičskej podstaty. V tejto súvislosti dovolací súd v odôvodnení tohto uznesenia okrem iného uviedol, že základnou podmienkou dôvodnosti a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) OSP bola existencia naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení.

19. Druhým rozsudkom Okresného súdu Senica z 26. mája 2021, č. k. 11C/26/2019-507 bolo určené, že nehnuteľnosti špecifikované v žalobe po pripustení jej ostatnej zmeny patria do dedičstva po poručiťke H. G., narodenej XX. W. XXXX, zomrelej X. V.U. XXXX (výrok I.) a konanie vo zvyšku zastavil (výrok II.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaní 1) až 5) sú povinní žalobkyniam zaplatiť spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením (výrok III.).

20. Druhým rozhodnutím odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva (výrok I.) a v závislom výroku o náhrade trov konania (výrok III.) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

21. S poukazom na vyššie uvedené treba zdôrazniť, že opomenutie príkazu vyplývajúceho z ustanovenia § 390 CSP, aby odvolací súd sám vo veci rozhodol, dovolací súd nezistil, keďže odvolací súd v danom spore iba raz zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie (v odvolacom konaní). Tak ako bolo uvedené vyššie rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil dovolací súd v dovolacom konaní.

22. Treba uviesť, že dovolací súd, s poukazom na námietku dovolateľky nezistil porušenie ustanovenia § 420 písm. f) CSP a teda neboli porušené procesné práva dovolateľky odvolacím súdom a preto dovolanie žalovanej 1) ako procesne neprípustné odmietol v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP.

23. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.